

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA**

Zagreb, Trg hrvatskih velikana 6

**DRŽAVNI PEDAGOŠKI STANDARD
PREDŠKOLSKOG ODGOJA I NAOBRAZBE**

Nacrt prijedloga

Zagreb, ožujak 2008.

PRIJEDLOG DRŽAVNOG PEDAGOŠKOG STANDARDA PREDŠKOLSKOG ODGOJA I NAOBRAZBE

I. USTAVNA I ZAKONSKA OSNOVA ZA DONOŠENJE DRŽAVNOG PEDAGOŠKOG STANDARDA PREDŠKOLSKOG ODGOJA I NAOBRAZBE

Ustavna osnova za donošenje Državnoga pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe sadržana je u članku 80. Ustava Republike Hrvatske, a izrađen je u skladu s odredbom članka 6. Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi (Narodne novine, broj 10/97. i 107/07.).

Članak 6.

Predškolski odgoj ostvaruje se na temelju Državnoga pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe koji donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske.

Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i naobrazbe utvrđuju se:

1. mjerila za broj djece u odgojnim skupinama,
2. ustroj programa s obzirom na trajanje i namjenu,
3. mjerila za broj odgojitelja, stručnih suradnika i ostalih radnika u dječjem vrtiću,
4. mjerila za financiranje programa dječjih vrtića,
5. materijalni i financijski uvjeti rada,
6. predškolski odgoj i naobrazba djece s posebnim potrebama (djeca s teškoćama i darovita djeca),
7. predškolski odgoj i naobrazba djece hrvatskih građana u inozemstvu,
8. predškolski odgoj i naobrazba djece pripadnika nacionalnih manjina,
9. ustroj predškole.

II. OCJENA STANJA PREDŠKOLSKOG ODGOJA U REPUBLICI HRVATSKOJ, RJEŠENJA KOJA SE TREBAJU UREDITI DRŽAVNIM PEDAGOŠKIM STANDARDOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI NJEGOVI DONOŠENJEM

Predškolska djelatnost uređena je kao podsustav odgoja i naobrazbe Republike Hrvatske Zakonom o predškolskom odgoju i naobrazbi, koji je objavljen u Narodnim novinama, broj 10/97. i 107/07. Ukupna je obuhvatnost djece predškolske dobi redovitim programima predškolskog odgoja i naobrazbe (petosatnim i desetosatnim programima), kraćim programima (športskim, likovnim, glazbenim, ranim učenjem stranih jezika, vjerskim, dramskim) i programom predškole 55,12%.

Važno je istaknuti da su gotovo sva djeca u Republici Hrvatskoj u godini dana prije polaska u školu (školska godina 2006./07.) obuhvaćena programima predškolskog odgoja (98%) što u redovitim vrtićnim programima, što u programima predškole.

U Republici Hrvatskoj neujednačeno je stanje obuhvata djece predškolskim programima (od nepostojanja dječjih vrtića do nezadovoljavanja potreba za smještajem djece predškolske dobi u postojeće dječje vrtiće, posebice u većim gradovima ili je odgojna skupina opterećena 20% iznad svoga kapaciteta).

Novim pedagoškim standardom, kao i programima financijskoga ulaganja u predškolski odgoj, planira se povećati obuhvat djece predškolske dobi u redovitim programima na 60%, a programom predškole na 98%, što nam je i dugoročni cilj i zadaća

prema Planu razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. – 2010., jer svako dijete ima pravo na jedan od oblika predškolskog odgoja tijekom predškolske dobi i društvo bi trebalo osigurati uvjete za ostvarenje tih prava.

Broj dječjih vrtića

U Republici Hrvatskoj u 2006. godini djeluju ukupno 594 predškolske ustanove koje su smještene u 1.206 područnih objekata.

Osnivači: jednom dječjem vrtiću je osnivač Vlada RH, 307 su osnivači jedinica lokalne samouprave, 155 su privatni vrtići kojima su osnivači fizičke osobe, 49 su osnivači vjerske zajednice ili župe – (46 katoličkih, 1 evangelički, 1 vjerske zajednice "Chavely Chapel" i 1 židovski), 23 su ustrojbene jedinice programa predškolskog odgoja za djecu od tri godine do polaska u osnovnu školu pri osnovnim školama i 45 su ustrojbene jedinice programa predškole za djecu u godini dana prije polaska u osnovnu školu pri osnovnoj školi, 2 su programa predškolskog odgoja pri umjetničkim školama, 7 je programa predškolskog odgoja pri udrugama, 3 su programa predškolskog odgoja pri posebnim ustanovama, 1 je program predškolskog odgoja pri zdravstvenoj ustanovi te 1 program predškolskog odgoja pri knjižnici.

Broj djece

Redovitim desetosatnim programima obuhvaćeno je 97.734 djece predškolske dobi. Programom predškole obuhvaćeno je 16.358 djece, a kraćim programima (rano učenje stranih jezika, ritmika, ples, glazba, šport, folklor i drugi programi koje provode športski klubovi, škole stranih jezika, knjižnice i slično) obuhvaćeno je 32.500 djece, što ukupno iznosi 146.592 djece predškolske dobi u sustavu predškolske djelatnosti.

Prema podacima Državnoga zavoda za statistiku i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa koji su usklađeni s Projekcijom stanovništva RH od 2004. do 2051., CRO STAT, Zagreb, 2006. godine, od ukupnog broja 265.873 djece u dobi od šest mjeseci do polaska u osnovnu školu u Republici Hrvatskoj različitim programima u sustavu predškolskog odgoja i naobrazbe obuhvaćeno je 55,12% djece.

Program javnih potreba u Republici Hrvatskoj

Programi predškolskog odgoja u Republici Hrvatskoj koji zadovoljavaju javne potrebe (članak 50. Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi) jesu: programi predškole (16.358 djece*), programi za djecu pripadnike nacionalnih manjina (2.321 dijete*), programi za djecu s posebnim potrebama (djeca s teškoćama – 2.743* djece i darovita djeca – 964 djece*) i provode se u 314 dječjih vrtića, 63 osnovne škole i 13 drugih pravnih osoba te u ustanovama za djecu s posebnim potrebama. Znači, navedeni programi provode se u 391 ustanovi koja ima ustrojenu djelatnost prema Zakonu.

* Podaci su pripremljeni prema pokazateljima dječjih vrtića i službi za društvene djelatnosti u uredima državne uprave u županijama, od 31. prosinca 2006. godine.

Broj djece u predškoli

Programe predškole polazi 16.358 djece predškolske dobi koja nisu polaznici drugih programa predškolskog odgoja. Ostala djeca predškolske dobi u godini dana prije polaska u osnovnu školu uključena su u redovite programe predškolskog odgoja u dječjim vrtićima.

Program predškole nije obvezan, kao i cijeli podsustav predškolskog odgoja, ali se preporučuje svoj djeci i njihovim roditeljima i stoga je važno da društvo prepozna važnost toga segmenta u odgoju i obrazovanju djece. U 2007. godini gotovo su sva djeca u šestoj godini života obuhvaćena nekim od programa predškolskog odgoja (99%).

Broj djece pripadnika nacionalnih manjina

Prema pokazateljima dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje provode programe predškolskog odgoja i prema podacima službi za društvene djelatnosti u uredima državne uprave u županijama koji su do 20. listopada 2006. godine pristigli u Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, u sustavu predškolske djelatnosti obuhvaćeno je ukupno 2.321 djece predškolske dobi pripadnika nacionalnih manjina (830 Talijana, 784 Roma, 399 Srba, 156 Mađara, 136 Čeha, 14 Židova, 2 Bošnjaka).

Broj djece s teškoćama

Dječje vrtiće u Republici Hrvatskoj pohađa 2.743 djece s teškoćama s kojima rade odgojitelji, defektolozi, pedagozi, psiholozi i drugi terapeuti u 196 predškolskih ustanova.

U redovite programe integrirano je 2.075 djece, a posebne programe za djecu s teškoćama polazi 668 djece u 84 odgojnih skupina pri redovitim dječjim vrtićima ili posebnim ustanovama. Ovi programi sufinanciraju se iz državnoga proračuna od 1990. godine.

Broj darovite djece

Programi za darovitu djecu ustrojavaju se u dječjim vrtićima postupno, a njima je obuhvaćeno 964 djece (45 odgojnih skupina). S velikim brojem potencijalno darovite djece radi se i individualno. Dječji vrtići provode programe rada s potencijalno darovitima u Zagrebu, Rijeci, Puli, Koprivnici, Varaždinu i Splitu. Ti se programi također sufinanciraju iz državnoga proračuna.

Radnici u dječjem vrtiću

Prema podacima službi za društvene djelatnosti u uredima državne uprave u županijama od 31. siječnja 2006. godine, ukupan broj radnika koji obavljaju stručne poslove (odgojitelja/ica, učitelja/ica, stručnih suradnika/ca, medicinskih sestara) u dječjim vrtićima iznosi 10.979 u primarnome programu, koji rade u 3.989 odgojnih skupina. Programe predškole ostvaruje 960 radnika u 762 odgojne skupine. U provedbi kraćih programa sudjeluje oko 1.589 radnika u ukupno 2.363 odgojne skupine. Ti se programi još uvijek ostvaruju kao tečajevi koje organiziraju i provode fizičke i pravne osobe izvan sustava predškolskog odgoja, a samo manji dio kraćih programa ostvaruju odgojitelji u dječjim vrtićima.

U dječjim vrtićima i drugim pravnim osobama koji provode programe predškolskog odgoja radi ukupno 13.528 radnika sa 145.800 djece raspoređene u 6.378 odgojnih skupina.

Prema podacima Državnoga zavoda za statistiku iz 2005./2006. godine u dječjim vrtićima i drugim pravnim osobama zaposleno je 7.715 odgojitelja u primarnome programu, stručnih suradnika (pedagoga, psihologa i defektologa/rehabilitatora/logopeda) ima 464, a medicinskih sestara 591. Također ima 624 administrativnih radnika te 3.743 ostalih radnika u dječjim vrtićima, dakle ukupno 13.137 radnika.

Međutim, analitički pokazatelji upućuju i na nepovoljne uvjete koji utječu na stručnu i kvalitetnu izvedbu predškolskog odgoja i naobrazbe. Među ovim nepovoljnim uvjetima

potrebno je istaknuti da još uvijek ima dječjih vrtića u kojima jedan odgojitelj radi sam s odgojno-obrazovnom skupinom od 25 do 35 djece što nerijetko loše utječe na samoga odgojitelja koji je zbog toga izložen i povećanim rizicima stresa.

Važno je istaknuti da stručni suradnici nisu ravnomjerno zastupljeni u svim dječjim vrtićima i županijama pa veliki broj djece ne ostvaruje pravo na stručnu pomoć usmjerenu na identifikaciju i prevenciju poremećaja u ponašanju i razvoju, a također je velika i neujednačenost u ekipiranosti dječjih vrtića stručnim suradnicima i ona je najslabija u sjeveroistočnoj Hrvatskoj gdje je potreba za njima iznimno velika.

Naime, sve je više djece s prolaznim, potencijalnim i trajnim posebnim potrebama i ako se njihovo stanje ne prevenira do polaska u osnovnu školu negativne posljedice za razvoj, odgoj i obrazovanje bit će veće i sve teže otklonjive.

Jedan stručni suradnik (pedagog, psiholog, defektolog/rehabilitator/logoped) dolazi na 245,88 djece (Grad Zagreb ima 233 djece na jednoga stručnog suradnika).

III. RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU OVIM DRŽAVNIM PEDAGOŠKIM STANDARDOM PREDŠKOLSKOG ODGOJA I NAOBRABZE

Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe skup je normativa i mjerila koja određuju predškolsku djelatnost.

Važeći dokument pod nazivom "Odluka o elementima standarda društvene brige o djeci predškolskog uzrasta" donesen je 1983. godine i zastario je zbog svih promjena koje su nastupile u radu, postignućima i stručnom razvoju programa predškolskog odgoja. Donošenjem Programskoga usmjerenja odgoja i obrazovanja predškolske djece (1991. godine), Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi (1997.) i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskoj naobrazbi (2007.godine) te Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava (1999. godine) i preuzimanjem obveza iz Konvencije o pravima djeteta i njezinom ratifikacijom (1991. godine), obveza je donošenje novoga, suvremenoga pedagoškog standarda koji će prevladati zastarjele normative i mjerila za ostvarivanje uvjeta i osigurati primjenu stručnih spoznaja u praksi predškolskog odgoja i naobrazbe po mjeri djeteta.

Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i naobrazbe čije se donošenje predlaže utvrdit će se:

- nužni uvjeti koje moraju ispunjavati svi dječji vrtići i druge pravne osobe koje provode programe predškolskog odgoja i naobrazbe;
- ustroji programa za svu djecu predškolske dobi bez obzira na trajanje i namjenu;
- predškolski odgoj i naobrazba djece predškolske dobi s posebnim potrebama (teškoćama), na način da se definiraju lakše i teže teškoće, način ustroja i provođenja programa za djecu predškolske dobi s teškoćama – uključivanjem u redovite programe, odgojne skupine s posebnim programima i posebne ustanove;
- predškolski odgoj i naobrazba djece s posebnim potrebama (potencijalno darovite djece) i način njegova ostvarivanja, ovim se standardom prvi put uređuju programi predškolskog odgoja i naobrazbe za potencijalno darovitu djecu koji se mogu ostvarivati u svim vrstama programa i u svim odgojnim skupinama dječjih vrtića, kao i u kraćim specijaliziranim programima i definira se sadržaj programa namijenjenih darovitoj djeci te određuju nositelji tih programa;
- predškolski odgoj i naobrazba djece hrvatskih građana u inozemstvu, kojim se prvi put predviđa mogućnost uređivanja programa za djecu hrvatskih građana u inozemstvu

- radi očuvanja nacionalnoga identiteta i razvijanja i promicanja hrvatskoga jezika i kulture u zemlji u kojoj djeca borave;
- predškolski odgoj i naobrazba djece pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, jer se daje mogućnost ustroja programa predškolskog odgoja i naobrazbe za djecu pripadnike nacionalnih manjina kao programa za posebne skupine u sklopu dječjih vrtića, dvojezičnih programa u redovitim dječjim vrtićima i programa u samostalnim dječjim vrtićima za djecu pripadnike nacionalnih manjina, te se predviđa rad s djecom na hrvatskom jeziku najmanje deset sati tjedno;
 - ustroj predškole koju bi polazila sva djeca u godini dana prije polaska u osnovnu školu (djeca pripadnici romske nacionalne manjine dvije godine prije polaska u školu), a nisu obuhvaćena redovitim programima predškolskog odgoja i to u trajanju od 250 sati godišnje;
 - mjerila za broj odgojitelja u odgojno-obrazovnim skupinama - najveća je novost rad s djecom od šest mjeseci života (članak 28.) koji zahtijeva veći broj odgojitelja (3) na mali broj djece (5) te da u cjelodnevnim programima u trajanju od 7 sati do 10 sati rade dva odgojitelja radi mogućnosti duljega zajedničkog rada obaju odgojitelja (preklapanja radnoga vremena) do tri sata tijekom dana što daje viši standard koji je poželjan osobito u mlađe djece jaslične dobi;
 - broj svih stručnih suradnika prema potrebama djece i njihovu broju i uloga više medicinske sestre kao zdravstvene voditeljice. Svaki dječji vrtić mora imati stručnoga suradnika jer svako dijete ima pravo na pomoć takvoga stručnjaka;
 - mjerila za broj drugih radnika u dječjem vrtiću, opet vodeći najviše računa o malim dječjim vrtićima i racionalnome pristupu opremljenosti postojećih prostora u dječjim vrtićima;
 - daju se elementi za ekonomsku cijenu smještaja djeteta u dječji vrtić, a važno je istaknuti da se ovim standardom uređuju i materijalni uvjeti rada i izgradnja novih vrtića na međuministarskoj razini (graditeljstvo i obrazovanje);
 - materijalni i financijski uvjeti rada u dječjim vrtićima kao i mjerila za osnovnu opremu, didaktička sredstva i druga pomagala za redovite i posebne programe.

IV. POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI IZ PREDLOŽENIH RJEŠENJA DRŽAVNOG PEDAGOŠKOG STANDARDA PREDŠKOLSKOG ODGOJA I NAOBRAZBE

Donošenjem novoga Državnoga pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe uredit će se ukupna predškolska djelatnost, a osobito dječji vrtići s manjim brojem djece i predškolski programi ustrojani pri drugim pravnim osobama. Njegovim donošenjem osigurat će se organizacijske pretpostavke za donošenje mreža predškolskih ustanova i mjerila za financiranje predškolskog odgoja na razini područne samouprave, ali i ozbiljnije promišljanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u svezi s njihovim obvezama prema djeci, njihovim pravima i potrebama i roditeljima koji su porezni obveznici i svojim radom pridonose razvoju svoje lokalne zajednice. Također, nužno je voditi računa i o mogućnostima predviđenim dokumentima prostornoga uređenja.

Nadalje, uredit će se postojeće stanje u veličini dječjih vrtića i broju djece i odgojitelja potrebnih za kvalitetno obavljanje djelatnosti.

Treba istaknuti i to da će se donošenjem ovoga dokumenta ostvariti jedina preostala obveza uređivanja djelatnosti iz članka 22. Zakona (mjerila za izgradnju, opremu i didaktička sredstva i pomagala), a koja se mogu izraditi i donijeti tek nakon donošenja ovoga standarda. Nadalje, donošenje ovoga državnog standarda pridonijet će provedbi mjera iz Nacionalne populacijske politike (Narodne novine, broj 132/06.), Nacionalnoga plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine, Područje "Odgoj i obrazovanje", "Uloga obitelji u

podizanju i odgoju djece", "Djeca pripadnici nacionalnih manjina" i "Djeca s posebnim potrebama" te Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine u području "Obitelj", "Život u zajednici", "Odgoj i obrazovanje".

V. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE DRŽAVNOG PEDAGOŠKOG STANDARDA

U Državnom proračunu za 2008. godinu osigurana su sredstva u iznosu od 27.322.900,00 kuna za javne potrebe predškolskog odgoja, (programe za djecu s posebnim potrebama, djecu s teškoćama i darovitu djecu), programe za djecu pripadnike nacionalnih manjina i program predškole), koje uređuje ovaj standard. To su sredstva koja bi mogla financirati sve programe javnih potreba koje proizlaze iz članka 50. Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi (Narodne novine, broj 10/97. i 107/07.).

Ukupno potrebna planirana sredstva za ostvarenje pedagoškog standarda predškolskog odgoja i obrazovanja iz državnog proračuna u razdoblju od 2008. – 2013. godine iznose 21.960.000 kn. Od toga iz državnog proračuna u 2008. godini potrebno je osigurati 8.760.000,00 kn što je i osigurano, u 2009. godini 2.640.000 kn, a u 2010. godini 2.640.000 kn.

U Državnome proračunu za 2008. godinu planirana su i sredstva za razvoj predškolskog odgoja u iznosu od 4.000.000,00 kuna za širenje programa predškolskog odgoja u onim sredinama u kojima do sada nije bilo organiziranoga obuhvata djece rane dobi programima predškolskog odgoja i naobrazbe, što je iznimno važno jer će se tom novom stavkom i osiguravanjem sredstava za nabavku opreme i didaktičkih sredstava povećati obuhvat djece predškolske dobi programima predškolskog odgoja.

Većina jedinica lokalne samouprave za 2008. godinu osigurala je sredstva za predškolski odgoj i naobrazbu u visini potrebnih sredstava koja mogu biti dostatna za praćenje djelatnosti predškolskog odgoja u njihovoj sredini.

Kako je člankom 51. Standarda propisano da su dječji vrtići dužni uskladiti svoju djelatnost s ovim standardom u roku od pet godina od njegova stupanja na snagu, u sljedećih pet godina trebat će izdvajati više sredstava u proračunima nekih jedinica lokalne samouprave, koje su najčešći osnivači dječjih vrtića, u prosjeku za oko 10% godišnje.

Treba istaknuti i to da su većinom jedinice lokalne samouprave osnivači predškolskih ustanova i mnoge od njih poštuju zakonske odredbe i imaju dobro ustrojen rad u dječjim vrtićima te bi ovaj standard dao samo legitimitet njihovu radu i ustroju. Znači, one ne bi trebale izdvajati veća sredstva za rad predškolskih ustanova, osim tekućega održavanja djelatnosti.

Međutim, onim jedinicama lokalne samouprave koje ni do sada nisu poštovale zakonske odredbe, ovaj standard bi donio veće promjene u ustroju (na primjer, sadašnja ustanova od 3.000 djece morala bi se preustrojiti u najmanje osam ustanova, ali broj radnika ne bi se povećao jer i sada ima nepostojećih radnih mjesta „voditelja centara“, „voditelja podcentara“, „voditelja pedagoških jedinica“ i slično.). Isto tako, neki su gradovi bivšim odlukama omogućavali do 20% veći obuhvat djece po odgojnim skupinama (tako je bilo po 36 do 40 djece u odgojnim skupinama), a sada bi primjenom novih mjerila olakšali rad odgojiteljima, a i djeci stvorili optimalne uvjete za zdrav i primjeren boravak u dječjem vrtiću što bi od nekih osnivača zahtijevalo osiguravanje novih smještajnih kapaciteta.

S obzirom na to da su svi dječji vrtići koji su se osnivali od 1997. godine dobivali rješenja o ispunjavanju uvjeta za početak rada od nadležnih službi za društvene djelatnosti u uredima državne uprave u županijama, odnosno Gradskoga ureda za obrazovanje i šport u Gradu Zagrebu, držimo da su oni zaista i ispunili normative i standarde iz članka 12. Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi te da će novi standardi samo poboljšati unutarnju kvalitetu

rada takvih dječjih vrtića. To se odnosi na manje vrtiće novoosnovanih općina i vrtiće kojima su osnivači fizičke osobe i vjerske zajednice.

Ostali vrtići koji su prema članku 57. Zakona morali uskladiti svoju djelatnost, ustroj, rad i poslovanje sa Zakonom, trebali su to učiniti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu Zakona (do 7. veljače 1998. godine) te su unijeli samo izmjene u svoj statut i pravilnike o unutarnjemu ustroju, a nisu dobili rješenja o ispunjavanju uvjeta za početak obavljanja djelatnosti (jer su bili zaštićeni prijelaznim odredbama Zakona). Oni bi morali u dogovoru i u suradnji sa svojim osnivačem također utvrditi uvjete za rad, budući da još uvijek ima vrtića čiji prostori nisu primjereni za boravak djece predškolske dobi (nisu sigurni za boravak djece), osobito oni koji nemaju vanjske prostore namijenjene isključivo djeci predškolske dobi.

Treba istaknuti i to da se ekonomska cijena smještaja djeteta u dječji vrtić u Republici Hrvatskoj, ovisno o tome tko je osnivač (jedinica lokalne samouprave ili fizička i pravna osoba), kreće od 1.100 do 1.800 kuna u redovitim desetosatnim programima, a za dijete s posebnim potrebama do 5.000 kuna. Roditeljsko sudjelovanje u cijeni vrtića iznosi u prosjeku do 40% ekonomske cijene dječjega vrtića (u većini gradova i općina participacija roditelja je do 500 kuna), a u nekim programima i do 1.500 kuna. Kolika bi bila ukupna cijena smještaja djece u dječje vrtiće i druge pravne osobe koje provode zakonski ustrojene programe predškolskog odgoja, može se izračunati na temelju pokazatelja koji upućuju na izvršavanje obveza prema predškolskome obrazovanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su dužne osigurati sredstva za predškolsku djelatnost na svojem području.

Prema pokazateljima Ministarstva financija, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za predškolsku su djelatnost u 2003. godini izdvojile ukupno 952.150.901 kunu, u 2004. godini 1.063.299.815, a u 2005. godini izdvojile su ukupno 1.145.535.846 kuna.

Od navedenoga iznosa u 2005. godini, za te namjene, 123 grada izdvojila su 1.042,7 milijuna kuna (od čega Grad Zagreb 536,4 milijuna kuna, a ostali gradovi 506,3 milijuna kuna), 304 općine su izdvojile 99,5 milijuna kuna (118 općina nije izdvajalo sredstva za tu namjenu). Samo je pet županija izdvojilo 3,2 milijuna kuna.

Izračun: $97.374 \text{ djece u petosatnom i desetosatnom programu} \times 1.100,00 \text{ kuna (prosječna ekonomska cijena za programe 5-satne i 10-satne)} = 1.285,4 \text{ milijuna kuna}$

Ako se uzme participacija roditelja u prosjeku 500 kuna za ove programe, što iznosi za 12 mjeseci 584.244 milijuna kuna, onda se od jedinica lokalne samouprave očekuje da osiguraju 600 kuna po djetetu što iznosi 701.092 milijuna kuna, odnosno ukupan iznos je 1.285,4 milijuna kuna. Znači, jedinicama lokalne i područne samouprave ostaje na raspolaganju najmanje 400 milijuna za druge programe vezane uz predškolsku djelatnost (kraće programe, gradnju i dogradnju objekata i drugo jer su to namjenski osigurana sredstva u njihovim proračunima).

Treba istaknuti i to da su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2006. godini za predškolsko obrazovanje izdvojile ukupno 1.222.372.442 kune, a za 2007. godinu nemamo podatke, ali pretpostavljamo da bi trebale svakako izdvojiti više sredstava nego u 2006. godini.

Iz službenih pokazatelja očito je da se izdvajanje za predškolsko obrazovanje na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u posljednje četiri godine povećalo za 270.221.541 ili 22,11%.

PRIJEDLOG DRŽAVNOG PEDAGOŠKOG STANDARDA PREDŠKOLSKOG ODGOJA I NAOBRAZBE

Na temelju članka 6. stavka 1. Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi (Narodne novine, br. 10/97 i 107/2007), Hrvatski sabor je na sjednici održanoj _____ donio

DRŽAVNI PEDAGOŠKI STANDARD PREDŠKOLSKOG ODGOJA I NAOBRAZBE

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i naobrazbe (u daljnjem tekstu: Standard) utvrđuju se:

- programi s obzirom na trajanje i namjenu,
- predškolski odgoj i naobrazba djece i djece s posebnim potrebama i to djece s teškoćama i darovite djece,
- predškolski odgoj i naobrazba djece hrvatskih građana u inozemstvu,
- predškolski odgoj i naobrazba djece pripadnika nacionalnih manjina,
- ustroj predškole,
- mjerila za broj djece u odgojnim skupinama,
- mjerila za broj odgojitelja, stručnih suradnika i ostalih radnika u dječjem vrtiću,
- mjere zdravstvene zaštite i prehrane djece u dječjem vrtiću,
- mjerila za financiranje programa dječjih vrtića,
- materijalni i financijski uvjeti rada,
- prostori dječjega vrtića,
- higijensko-tehnički zahtjevi za prostore u dječjem vrtiću
- mjerila za opremu dječjega vrtića
- mjerila za didaktička sredstva i pomagala.

Članak 2.

1) Ovim se Standardom utvrđuju uvjeti za rad dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost organiziranog oblika odgojno-obrazovnog rada s djecom predškolske dobi.

2) U smislu ovoga Standarda pojedini pojmovi, imaju sljedeća značenja:

1. Dječji vrtić – predškolska ustanova (sa ili bez podružnica) u kojoj se provode organizirani oblici izvanobiteljskog odgojno-obrazovnog rada, njege i skrbi o djeci predškolske dobi.

2. Zgrada dječjega vrtića – objekt koji može imati najviše 10 odgojno-obrazovnih skupina.
3. Dijete – osoba u dobi od šest mjeseci do polaska u školu koja polazi organizirani oblik predškolskog odgoja i naobrazbe i aktivni je sudionik odgojno-obrazovnog procesa koji se ostvaruje u dječjem vrtiću.
4. Dijete s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama jest:
 - dijete s teškoćama – dijete s utvrđenim stupnjem i vrstom teškoće po propisima iz socijalne skrbi, koje je uključeno u redovitu i/ili posebnu odgojnu skupinu u dječjem vrtiću, ili posebnu odgojno-obrazovnu ustanovu ili
 - darovito dijete – dijete kojem je utvrđena iznadprosječna sposobnost u jednom ili više područja uključeno u jaslične i vrtićne programe predškolskog odgoja i naobrazbe.
5. Program – akt kojim se propisuju opći ciljevi i sadržaji, materijalni uvjeti i nositelji odgojno-obrazovnog rada prema Programskom usmjerenju predškolskog odgoja i obrazovanja predškolske djece.
6. Odgojitelj – stručno osposobljena osoba za odgojno-obrazovni rad s djecom u dječjem vrtiću ili drugoj pravnoj osobi koja obavlja djelatnost predškolskog odgoja i naobrazbe.
7. Stručni suradnik – stručno osposobljena osoba sa zanimanjem pedagoga, psihologa i stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskog profila, koja pruža pomoć djeci i odgojiteljima u odgojno-obrazovnome radu i koja pridonosi razvoju i unapređenju djelatnosti predškolskog odgoja.
8. Stručno usavršavanje – trajno profesionalno napredovanje odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja te drugih odgojno-obrazovnih radnika u dječjem vrtiću radi unapređenja odgojno-obrazovnog rada.

II. PROGRAMI ODGOJA I NAOBRAZBE DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

Članak 3.

- 1) Programi odgoja i naobrazbe s obzirom na trajanje mogu biti:
 - cjelodnevni u trajanju od 7 (sedam) do 10 (deset) sati dnevno,
 - poludnevni u trajanju od 4 (četiri) do 6 (šest) sati dnevno,
 - višednevni u trajanju od 1 (jednoga) do 10 (deset) dana (programi izleta, ljetovanja i zimovanja),
 - programi u trajanju do 3 (tri) sata dnevno.
- 2) Programi odgoja i naobrazbe djece predškolske dobi jesu:
 - 2.1. Redoviti programi su cjeloviti razvojni programi odgoja i naobrazbe djece u dobi od šest mjeseci do polaska u školu koji su namijenjeni djeci za zadovoljavanje njihovih potreba i potreba roditelja u različite trajanju.

2.2. Posebni programi su:

- a) programi ranoga učenja stranoga jezika,
- b) glazbeni programi,
- c) likovni programi,
- d) dramsko-scenski programi,
- e) informatički programi,
- f) športski programi, te programi ritmike i plesa,
- g) ekološki programi i programi odgoja za održivi razvoj,
- h) vjerski programi,
- i) programi zdravstvenoga odgoja,
- j) programi za djecu s posebnim zdravstvenim potrebama (djeca s akutnim bolestima i potrebama, djeca s kroničnim bolestima, djeca s poremećajem tjelesne težine i endokrinološkim i drugim poremećajima),
- k) programi rada s roditeljima,
- l) preventivni programi, programi sigurnosti, te interventni, kompenzacijski i rehabilitacijski programi.

2.3. Alternativni odgojno-obrazovni programi prema koncepcijama Marije Montessori, Rudolfa Steinera, sestara Agazzi, Jurgena Zimmera, Reggio koncepciji i drugo.

2.4. Programi javnih potreba organiziraju se i realiziraju za:

- a) djecu s teškoćama,
- b) darovitu djecu,
- c) djecu hrvatskih građana u inozemstvu,
- d) djecu pripadnike nacionalnih manjina,
- e) djecu u godini prije polaska u osnovnu školu koja nisu obuhvaćena redovitim programom predškolskog odgoja (program predškole).

3) Programi iz stavka 2. ovoga članka mogu se izvoditi i kao eksperimentalni programi.

4) Dječji vrtić prema svojim posebnostima (kulturi, tradiciji, geografskim specifičnostima i drugo) razvija svoj odgojno-obrazovni program.

III. PREDŠKOLSKI ODGOJ I NAOBRAZBA DJECE S POSEBNIM ODGOJNO-OBRAZOVNIM POTREBAMA (DJECA S TEŠKOĆAMA I DAROVITA DJECA)

Predškolski odgoj i naobrazba djece s teškoćama

Članak 4.

1) Djeca s teškoćama uključuju se u redoviti ili program javnih potreba predškolskog odgoja i naobrazbe.

2) Djecom s teškoćama u smislu ovoga Standarda smatraju se:

- djeca s oštećenjem vida,
- djeca s oštećenjem sluha,
- djeca s poremećajima govorno-glasovne komunikacije,
- djeca s promjenama u osobnosti uvjetovanim organskim čimbenicima ili psihozom,
- djeca s poremećajima u ponašanju,
- djeca s motoričkim oštećenjima,
- djeca sniženih intelektualnih sposobnosti,
- djeca s autizmom,
- djeca s višestrukim teškoćama,
- djeca sa zdravstvenim teškoćama i neurološkim oštećenjima (dijabetes, astma, bolesti srca, alergije, epilepsija i slično).

3) Lakšim teškoćama djece smatraju se:

- slabovidnost,
- naglušost,
- otežana glasovno-govorna komunikacija,
- promjene u osobnosti djeteta uvjetovane organskim čimbenicima ili psihozom,
- poremećaji u ponašanju i neurotske smetnje (agresivnost, hipermotoričnost, poremećaji hranjenja, enureza, enkopreza, respiratorne afektivne krize), motorička oštećenja (djelomična pokretljivost bez pomoći druge osobe),
- djeca sa smanjenim intelektualnim sposobnostima (laka mentalna retardacija).

4) Težim teškoćama djece smatraju se:

- sljepoća,
- gluhoća,
- potpuni izostanak govorne komunikacije,
- motorička oštećenja (mogućnost kretanja uz obveznu pomoć druge osobe ili elektromotornoga pomagala),
- djeca značajno sniženih intelektualnih sposobnosti,
- autizam,
- višestruke teškoće (bilo koja kombinacija navedenih težih teškoća, međusobne kombinacije lakših teškoća ili bilo koja lakša teškoća u kombinaciji s lakom mentalnom retardacijom).

Članak 5.

Programi rada za djecu s teškoćama provode se s djecom starosne dobi od šest mjeseci do polaska u školu, i to uključivanjem djece u:

- odgojno-obrazovne skupine s redovitim programom
- odgojno-obrazovne skupine s posebnim programom
- posebne ustanove.

Članak 6.

U odgojno-obrazovne skupine s redovitim programom uključuju se, na temelju mišljenja stručnoga povjerenstva (osnovanoga po propisima iz područja socijalne skrbi), mišljenja stručnih suradnika (pedagoga, psihologa, stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskog profila),

više medicinske sestre i ravnatelja dječjega vrtića kao i odgovarajućih medicinskih i drugih nalaza, mišljenja i rješenja nadležnih tijela, ustanova i vještaka, i to:

- djeca s lakšim teškoćama, koja s obzirom na vrstu i stupanj teškoće, uz osiguranje potrebnih specifičnih uvjeta mogu svladati osnove programa s ostalom djecom u skupini, a uz osnovnu teškoću nemaju dodatne teškoće, osim lakših poremećaja glasovno-govorne komunikacije;
- djeca s težim teškoćama uz osiguranje potrebnih specifičnih uvjeta, ako je nedostatan broj djece za ustroj odgojno-obrazovne skupine s posebnim programom.

Članak 7.

- 1) U odgojno-obrazovne skupine s posebnim programom u dječjem vrtiću uključuju se djeca s teškoćama kojima se vrsta i stupanj teškoće utvrđuje prema propisima iz područja socijalne skrbi.
- 2) Djeca iz stavka 1. ovoga članka sukladno svojim sposobnostima, potrebama i interesima imaju pravo i na uključivanje u redovite, posebne te alternativne programe s ostalom djecom.
- 3) Prosudbu o uključivanju djece iz stavka 1. ovoga članka donosi tim stručnjaka (stručni suradnici, viša medicinska sestra i ravnatelj) dječjega vrtića.
- 4) Tim stručnjaka dječjega vrtića, u svrhu ostvarivanja prava djeteta iz stavka 1. ovoga članka na uključivanje u redovite, posebne i alternativne programe s ostalom djecom donosi program uključivanja za svako dijete prilagođen njegovim sposobnostima, potrebama i interesima.

Članak 8.

- 1) Posebne ustanove za provedbu programa rada s djecom s teškoćama od navršenih šest mjeseci do polaska u školu jesu:
 - dječji vrtići osnovani za rad s djecom s teškoćama,
 - odgojno-obrazovne ustanove,
 - ustanove socijalne skrbi,
 - zdravstvene ustanove.
- 2) U posebne odgojno-obrazovne ustanove uključuju se djeca s teškoćama ako ta ustanova ima prostorne i kadrovske uvjete za formiranje odgojno-obrazovne skupine posebnoga programa.
- 3) U ustanove socijalne skrbi uključuju se djeca s teškoćama kojoj je, sukladno zakonu kojim se uređuju odnosi iz područja socijalne skrbi, utvrđeno izdvajanje iz obitelji uz smještaj u ustanovu socijalne skrbi koja provodi predškolski odgoj.
- 4) U zdravstvene ustanove uključuju se djeca s teškoćama kojoj je zbog zdravstvenih razloga potreban smještaj u zdravstvene ustanove pri kojima su ustrojeni programi predškolskog odgoja za djecu s teškoćama.

Predškolski odgoj i naobrazba darovite djece

Članak 9.

- 1) Za darovitu djecu u dječjem vrtiću osigurava se provedba posebnih programa predškolskog odgoja i naobrazbe.
- 2) Rano otkrivanje i utvrđivanje darovitosti provodi psiholog u suradnji s drugim stručnim suradnicima dječjega vrtića.
- 3) Posebni program predškolskog odgoja i naobrazbe za darovitu djecu donosi psiholog u suradnji s drugim stručnim suradnicima i stručnjacima u području prirodnih i humanističkih znanosti uz prethodno odobrenje ministarstva nadležnoga za obrazovanje.
- 4) Program iz stavka 3. ovoga članka provode odgojitelji i stručni suradnici u suradnji s ostalim odgojno-obrazovnim radnicima u dječjem vrtiću, a po potrebi i s odgovarajućim stručnim i znanstvenim ustanovama.

Članak 10.

Programi za darovitu djecu iz članka 9. stavka 1. ovoga Standarda ostvaruju se:

- u svim vrstama programa i u svim odgojno-obrazovnim skupinama dječjih vrtića te
- u kraćim posebno prilagođenim programima primjerenim sposobnostima, potrebama i interesima djeteta u dogovoru s roditeljima.

Članak 11.

Programi namijenjeni darovitoj djeci se temelje na:

- individualnim sposobnostima, sklonostima i interesima,
- dodatnim programskim sadržajima,
- stalnoj suradnji s roditeljima,
- praćenju djetetova napredovanja,
- stalnoj suradnji sa stručnjacima i znanstvenim ustanovama.

Članak 12.

Posebni programi predškolskog odgoja i naobrazbe za darovitu djecu ostvaruju se kao:

- a) prošireni redoviti programi koji su djelomično prilagođeni djetetovim izraženim interesima, sklonostima i sposobnostima, a ostvaruju se u redovitim programima predškolskog odgoja i naobrazbe.
- b) programi rada u manjim skupinama djece istih ili sličnih sposobnosti, sklonosti i interesa organiziranjem posebnih aktivnosti (projekti, zahtjevnije logičko-didaktičke igre, rad na multimedijском računalu i slično).

c) posebno prilagođeni programi dopunjeni sadržajima koji potiču razvoj specifičnih područja darovitosti, uz poštovanje razvojnih specifičnosti darovitoga djeteta, a ostvaruju se kao:

- igraonice za darovitu djecu sličnih intelektualnih sposobnosti i interesa (do 15 djece)
- programi specifičnih sadržaja za djecu sličnih sposobnosti, interesa i talenata (glazbena, likovna, športska, jezična, kreativna igraonica)
- individualni mentorski rad.

IV. PREDŠKOLSKI ODGOJ I NAOBRAZBA DJECE HRVATSKIH GRAĐANA U INOZEMSTVU

Članak 13.

Programi predškolskog odgoja i naobrazbe uspostavljaju stupnjevitost odgoja i naobrazbe djece hrvatskih građana u inozemstvu kao programi pripreme za dopunske osnovne škole te obuhvaćaju djecu od tri godine života do polaska u osnovnu školu.

Članak 14.

1) Programima predškolskog odgoja i naobrazbe za djecu hrvatskih građana u inozemstvu obuhvaćaju se djeca predškolske dobi radi stjecanja znanja o socijalnim i kulturnim uvjetima života u Republici Hrvatskoj i očuvanja nacionalnoga identiteta, zbog usvajanja, razvijanja i promicanja hrvatskoga jezika i kulture u zemlji u kojoj djeca borave te radi lakšega uključivanja u osnovnu dopunsku školu.

2) Predškolski odgoj i naobrazbu djece hrvatskih građana u inozemstvu Republika Hrvatska promiče i potiče na stručnoj razini pružanjem materijalne potpore u organiziranju seminara, predavanja, stručnih radionica i lektorskih vježbi za predškolske radnike i učitelje koji provode kraće programe s djecom u dopunskom radu te u nabavi stručne i priručne literature.

3) Ministarstvo nadležno za obrazovanje dužno je poticati i pružati stručnu i materijalnu potporu hrvatskoj nacionalnoj manjini u inozemstvu u organiziranju predškolskog odgoja i naobrazbe za djecu hrvatskih građana u inozemstvu.

V. PREDŠKOLSKI ODGOJ I NAOBRAZBA NA JEZIKU I PISMU NACIONALNE MANJINE

Članak 15.

1) Programi predškolskog odgoja i naobrazbe mogu biti na jeziku i pismu nacionalne manjine i dvojezični, a provode se u odgojno-obrazovnim skupinama određene nacionalne manjine i u predškolskim ustanovama osnovanima za djecu pripadnike nacionalnih manjina.

2) Dvojezični programi su programi koji se realiziraju na hrvatskom jeziku i materinskom jeziku nacionalne manjine u ravnomjernoj zastupljenosti.

3) Dio programa predškolskog odgoja na jeziku i pismu nacionalne manjine obvezno se izvodi i na hrvatskome jeziku u trajanju od najmanje 10 sati tjedno po odgojno-obrazovnoj skupini.

4) Predškolske ustanove za djecu pripadnike nacionalnih manjina osnivaju se pod uvjetima utvrđenim zakonom.

VI. USTROJ PREDŠKOLE

Članak 16.

1) Program predškole je namijenjen djeci u godini dana prije polaska u osnovnu školu, koja nisu obuhvaćena redovitim programom predškolskog odgoja u dječjem vrtiću.

2) Program predškole u pravilu se ustrojava u dječjem vrtiću, a u mjestima gdje nema dječjega vrtića program predškole provodi osnovna škola.

Članak 17.

Dječji vrtić, odnosno osnovna škola, za provedbu programa predškole osigurava:

- prostor i opremu za provedbu programa,
- odgojitelje, učitelje razredne nastave i stručne suradnike,
- plan odgojno-obrazovnog rada.

Članak 18.

1) Program predškole traje 250 sati, a provodi se u razdoblju od 1. listopada do 31. svibnja.

2) Iznimno, ako je programom predškole obuhvaćeno manje od petero djece ili ako se ne može organizirati prijevoz djece do vrtića, odnosno osnovne škole, program predškole može se smanjiti, a mora trajati najmanje 150 sati u razdoblju iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 19.

Broj djece u jednoj odgojno-obrazovnoj skupini za provedbu programa predškole ne može biti veći od 25 djece.

Članak 20.

Oprema i organizacija prostora svrhom i namjenom mora biti primjerena djetetovoj dobi te jamčiti provedbu programom određenih zadaća.

VII. MJERILA ZA BROJ DJECE U ODGOJNO-OBRAZOVNIM SKUPINAMA

Članak 21.

1) Odgojno-obrazovna skupina osnovna je jedinica u kojoj se provode različiti programi za djecu predškolske dobi. Odgojno-obrazovne skupine ustrojavaju se prema dobi djece, vrsti i trajanju programa, sposobnostima, potrebama i interesima djece i roditelja.

2) Dječji vrtić optimalne veličine ima od 17 do 20 odgojnih skupina redovitoga programa ili 340 do 400 djece ukupno.

3) Dječji vrtić s područnim odjelima može imati najviše 30 odgojnih skupina ili do 600 djece.

4) Odredbe ovoga Standarda, primjenjuju se na sve vrtiće neovisno o broju odgojno-obrazovnih skupina odnosno djece.

Članak 22.

1) Broj djece u odgojno-obrazovnoj skupini u redovitom programu utvrđuje se ovisno o dobi djeteta i broja djece s teškoćama uključene u odgojnu skupinu.

2) U odgojno-obrazovnu skupinu djece u redovitom programu u dobi:

- od navršenih šest do navršenih 12 mjeseci može se uključiti	najviše 5 djece,
- od 13 do 18 mjeseci može se uključiti	najviše 8 djece,
- od 19 do 24 mjeseca može se uključiti	najviše 12 djece,
- u trećoj godini može se uključiti	najviše 14 djece,
- u četvrtoj godini može se uključiti	najviše 18 djece,
- u petoj godini može se uključiti	najviše 20 djece,
- u šestoj godini može se uključiti	najviše 23 djece,
- u sedmoj godini do polaska u školu može se uključiti	najviše 25 djece.

3) U odgojno-obrazovnu skupinu može se uključiti, na temelju mišljenja stručnih suradnika dječjega vrtića, samo jedno dijete s lakšim teškoćama i tada se broj djece u skupini smanjuje za dvoje djece.

4) U odgojno-obrazovnu skupinu može se uključiti samo jedno dijete s većim ili kombiniranim teškoćama, ako je nedostatan broj djece za ustroj odgojne skupine s posebnim programom i tada se broj djece smanjuje za četvero.

5) U mješovitoj odgojno-obrazovnoj skupini u redovitom programu u odgojno-obrazovnu skupinu djece u dobi:

- od 1 do 2 godine može se uključiti	najviše 10 djece
- od 1 do 3 godine može se uključiti	najviše 12 djece
- od 3 godine do polaska u školu može se uključiti	najviše 20 djece
- djeca u dobi od 4 godine do polaska u školu može se uključiti	najviše 22 djece.

Članak 23.

1) Broj djece s teškoćama u odgojno-obrazovnim skupinama posebnoga programa u dječjim vrtićima i posebnim ustanovama utvrđuje se ovisno o dobi djece i vrsti teškoće.

2) Za djecu s istom vrstom teškoće u odgojno-obrazovnu skupinu djece u dobi:

- od 1 do 2 godine može se uključiti	najviše 3 djeteta
- od 2 do 4 godine može se uključiti	najviše 5 djece

- od 3 do 7 godina može se uključiti najviše 5 djece
- od 4 do 7 godina može se uključiti najviše 7 djece.

3) Za djecu s autizmom, djecu različite dobi i djecu s različitom vrstom teškoće u odgojno-obrazovnu skupinu djece u dobi:

- od 1 do 2 godine može se uključiti najviše 2 djeteta
- od 2 do 5 godina može se uključiti najviše 3 djeteta
- od 3 do 7 godina može se uključiti najviše 3 djeteta
- od 6 do 7 godina može se uključiti najviše 4 djeteta.

Članak 24.

Iznimno, ovisno o uvjetima rada, potrebama djece i roditelja, uvođenju pokusnih programa i slično, dječji vrtić može, uz suglasnost osnivača u odgojnu skupinu uključiti manji broj djece od broja djece za odgojne skupine utvrđene ovim Standardom.

VIII. MJERILA ZA BROJ ODGOJITELJA, STRUČNIH SURADNIKA I OSTALIH RADNIKA U DJEČJEMU VRTIĆU

Članak 25.

1) Broj potrebnih radnika u dječjem vrtiću utvrđuje se ovisno o broju odgojno-obrazovnih skupina, trajanju i vrsti programa te uvjetima rada u skladu sa ovim Standardom.

2) Odgojitelji, stručni suradnici i ravnatelji imaju obvezu trajnoga profesionalnog usavršavanja sukladno planu i programu koji donosi ministar nadležan za obrazovanje.

Odgojitelji

Članak 26.

1) U dječjem vrtiću neposredne zadaće odgoja i naobrazbe predškolske djece od navršениh šest mjeseci do polaska u osnovnu školu provode odgojitelji.

2) Odgojitelj je stručno osposobljena osoba koja provodi odgojno-obrazovni program rada s djecom predškolske dobi i stručno promišlja odgojno-obrazovni proces u svojoj odgojno-obrazovnoj skupini. On pravodobno planira, programira i vrjednuje odgojno-obrazovni rad u dogovorenim razdobljima. Prikuplja, izrađuje i održava sredstva za rad s djecom te vodi brigu o estetskome i funkcionalnome uređenju prostora za izvođenje različitih aktivnosti. Radi na zadovoljenju svakidašnjih potreba djece i njihovih razvojnih zadaća te potiče razvoj svakoga djeteta prema njegovim sposobnostima. Vodi dokumentaciju o djeci i radu te zadovoljava stručne zahtjeve u organizaciji i unaprjeđenju odgojno-obrazovnog procesa. Surađuje s roditeljima, stručnjacima i stručnim timom u dječjem vrtiću kao i s ostalim sudionicima u odgoju i naobrazbi djece predškolske dobi u lokalnoj zajednici. Odgovoran je za provedbu programa rada s djecom kao i za opremu i didaktička sredstva kojima se koristi u radu.

3) Predškolske programe za djecu s teškoćama u dječjim vrtićima i u posebnim ustanovama ostvaruju odgojitelji i stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskog profila raznih usmjerenja u suradnji s drugim članovima stručnoga tima.

4) Posebne programe u dječjemu vrtiću mogu provoditi odgojitelji i odgojno-obrazovni radnici odgovarajuće struke koji ispunjavaju uvjete za rad u osnovnoj školi.

Članak 27.

S djecom jaslične dobi od šest mjeseci do navršene prve godine života u 10-satnom programu rade najmanje tri odgojitelja s petero djece.

Članak 28.

1) Broj odgojitelja po odgojno-obrazovnoj skupini s obzirom na trajanje programa tijekom dana je za:

- 3 sata - jedan odgojitelj s polovicom radnog vremena
- 4 do 6 sati - jedan odgojitelj s punim radnim vremenom
- 7 do 10 sati - dva odgojitelja s punim radnim vremenom

2) Ako je u odgojno-obrazovnu skupinu uključeno dijete s težim teškoćama, prema procjeni stručnoga tima može raditi još jedan odgojitelj ili stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila.

3) Broj radnika po odgojno-obrazovnoj skupini s posebnim programom za djecu s teškoćama prema trajanju programa je:

- 4 do 6 sati - jedan stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila s punim radnim vremenom i pomoćni radnik za njegu, skrb i pratnju s polovicom radnog vremena,
- 7 do 10 sati - jedan stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila s punim radnim vremenom, jedan odgojitelj s punim radnim vremenom, jedan pomoćni radnik za njegu, skrb i pratnju s punim radnim vremenom.

Članak 29.

1) Odgojitelji su obvezni u neposrednome pedagoškom radu s djetetom i skupinom djece provesti 27,5 radnih sati tjedno, a ostale poslove u sklopu satnice do punoga radnog vremena.

2) Ostali poslovi odgojitelja obuhvaćaju planiranje, programiranje i vrjednovanje rada, pripremu prostora i poticaja, suradnju i savjetodavni rad s roditeljima i ostalima te poslove stručnoga usavršavanja.

3) Stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskog profila u posebnim odgojnim skupinama obvezni su u neposrednome pedagoškom radu s djetetom i skupinom djece provesti ukupno 27,5 radnih sati tjedno, a ostale poslove u sklopu satnice do punoga radnog vremena.

4) Ostali poslovi stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskog profila obuhvaćaju planiranje, programiranje i vrjednovanje rada, pripremu prostora i poticaja, suradnju s roditeljima i ostalima te poslove stručnoga usavršavanja.

5) Pomoćni radnici za njegu, skrb i pratnju obvezni su provesti punu tjednu satnicu svoga radnog vremena u radu s djecom.

6) Ako je iskazana opravdana potreba za radom dječjega vrtića s programom duljim od 10 sati dnevno, može se povećati broj odgojitelja prema potrebi programa uz suglasnost osnivača.

7) Ovisno o potrebama djece i roditelja te potrebi programa, ustanova može uz suglasnost osnivača imati i veći broj odgojitelja u skupini od broja utvrđenoga ovim Standardom.

Stručni suradnici

Članak 30.

- 1) Stručni suradnici u dječjem vrtiću jesu pedagog, psiholog i stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila.
- 2) Pedagog prati realizaciju odgojno-obrazovnog rada, stručno pridonosi maksimalnoj efikasnosti odgojno-obrazovnih ciljeva te unaprjeđuje cjeloviti odgojno-obrazovni proces; predlaže inovacije, suvremene metode i oblike rada; predlaže, sudjeluje i pomaže odgojiteljima u ostvarivanju programa stručnoga usavršavanja i njihova cjeloživotnog obrazovanja; ostvaruje suradnju s roditeljima i pomaže im u odgoju i obrazovanju djece te rješavanju odgojno-obrazovnih problema; surađuje s drugim odgojno-obrazovnim čimbenicima; pridonosi razvoju timskoga rada u dječjem vrtiću; javno predstavlja odgojno-obrazovni rad dječjeg vrtića.
- 3) Psiholog prati psihofizički razvoj i napredovanje pojedinačnog djeteta, postavlja razvojne zadaće i skrbi se o psihičkom zdravlju djece. Svojim djelovanjem pridonosi razvoju timskoga rada u dječjem vrtiću i sudjeluje u stvaranju temeljnih uvjeta za ostvarivanje dječjih prava. Posebno je važna uloga psihologa u prepoznavanju djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (djece s teškoćama i darovite djece) i promišljanju razvojnih zadaća za njihovo napredovanje prema sposobnostima. Radi i s djecom s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama i njihovim roditeljima na emocionalno-psihološkome snaženju obitelji za kvalitetniju pomoć u odrastanju djeteta. Surađuje i sudjeluje u programima stalnoga usavršavanja odgojitelja, s roditeljima i lokalnom zajednicom te unaprjeđuje cjelokupan rad u dječjem vrtiću. Povezuje se sa zdravstvenim ustanovama i ustanovama socijalne skrbi, koristi se supervizijskom pomoći i sudjeluje u istraživanjima u dječjem vrtiću te javno prezentira rezultate.
- 4) Stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskog profila rade na prepoznavanju, ublažavanju i otklanjanju teškoća djece. Utvrđuju specifične potrebe djece s teškoćama i o njima informiraju odgojitelje, ostale suradnike i roditelje. Stvaraju uvjete za uključivanje djece u posebne i redovite programe dječjega vrtića. U suradnji s odgojiteljima,

stručnim timom (i roditeljima) utvrđuju najprimjerenije metode rada za svako pojedino dijete te ih primjenjuju u svome radu. Suraduju sa zdravstvenim ustanovama i ustanovama socijalne skrbi te drugim čimbenicima u prevenciji razvojnih poremećaja u djece. Prate, proučavaju i provjeravaju u praksi znanstvene i teorijske spoznaje s područja edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti. Unapređuju vlastiti rad i cjelokupan proces uključivanja djece s teškoćama u zajednicu.

Članak 31.

- 1) Broj stručnih suradnika s obzirom na broj odgojno-obrazovnih skupina ili ukupan broj djece jest sljedeći:
 - za 10 odgojno-obrazovnih skupina ili 200 djece, jedan stručni suradnik s punim radnim vremenom,
 - za 11 do 20 odgojno-obrazovnih skupina ili do 400 djece, dva stručna suradnika (različitih profila) s punim radnim vremenom,
 - za 21 do 30 odgojno-obrazovnih skupina ili do 600 djece, tri stručna suradnika (različitih profila) s punim radnim vremenom.
- 2) Ako su u dječjem vrtiću ustrojene odgojno-obrazovne skupine s posebnim programom za djecu s teškoćama ili programi za darovitu djecu, broj stručnih suradnika povećava se za 0,10 radnoga vremena po odgojno-obrazovnoj skupini tjedno.
- 3) Broj stručnih suradnika može se povećati s obzirom na posebne potrebe djece, dislociranost objekata i različitost programa koji se provode u vrtiću.
- 4) Profil stručnoga suradnika odabire vrtić na osnovi potreba djece i programa koje provodi. U odabiru stručnih suradnika potrebno je poštovati zahtjev multidisciplinarnosti tima stručnih suradnika (pedagog, psiholog i stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskog profila).
- 5) U posebnoj ustanovi rade pedagog, psiholog i stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskog profila kao stručni suradnici:
 - za 5 odgojno-obrazovnih skupina ili 25 djece, jedan stručni suradnik s punim radnim vremenom,
 - za 5 do 10 odgojno-obrazovnih skupina ili do 50 djece, jedan stručni suradnik s punim radnim vremenom i stručni suradnik s polovicom radnog vremena,
 - za 11 do 15 odgojno-obrazovnih skupina ili do 75 djece, dva stručna suradnika s punim radnim vremenom,
 - za 16 do 20 odgojno-obrazovnih skupina ili do 100 djece, tri stručna suradnika s punim radnim vremenom.
 -
- 6) Dječji vrtići koji imaju do 5 odgojno-obrazovnih skupina moraju imati najmanje 0,10 radnoga vremena stručnoga suradnika po odgojno-obrazovnoj skupini tjedno.
- 7) Iznimno, ovisno o potrebama djece i roditelja te potrebi programa, ustanova može uz suglasnost osnivača imati i veći broj stručnih suradnika od broja utvrđenoga ovim Standardom.
- 8) Ako na području jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave postoji veći broj manjih dječjih vrtića, tada poslove stručnih suradnika može provoditi jedan tim stručnjaka

za to područje (pedagog, psiholog i stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskog profila) te viša medicinska sestra.

Članak 32.

1) Stručni suradnici obvezni su u neposrednome pedagoškom radu s djecom, odgojiteljima i roditeljima provoditi 25 radnih sati tjedno, a ostale poslove u sklopu satnice do punoga radnog vremena.

2) Poslovi iz stavka 1. ovoga članka koji se obavljaju u neposrednome pedagoškom radu i drugi odgovarajući poslovi obavljaju se u sklopu 7-satnoga radnog vremena, a ostatak odnosi se na poslove vezane uz suradnju s drugim ustanovama, poslove stručnoga usavršavanja, planiranja, pripreme za rad i druge poslove.

Viša medicinska sestra

Članak 33.

Zdravstvena voditeljica u dječjemu vrtiću jest viša medicinska sestra koja radi na osiguravanju i unaprjeđenju zaštite zdravlja djece i u timu sa stručnim suradnicima, ravnateljem, odgojiteljima, roditeljima i ostalim čimbenicima sudjeluje u ostvarivanju tih zadataka.

Članak 34.

1) Broj viših medicinskih sestara s obzirom na broj odgojno-obrazovnih skupina ili ukupni broj djece jest sljedeći:

- do 20 odgojno-obrazovnih skupina ili do 400 djece – jedna viša medicinska sestra s punim radnim vremenom, odnosno najmanje s radom 2 sata tjedno po svakoj odgojno-obrazovnoj skupini.
- više od 20 odgojno-obrazovnih skupina – potreba za radom više medicinske sestre povećava se za 2 sata tjedno po svakoj odgojno-obrazovnoj skupini.

2) Ako su u dječjemu vrtiću ustrojene odgojno-obrazovne skupine s posebnim programom za djecu s teškoćama, tada je za jednu odgojno-obrazovnu skupinu s posebnim programom potreba za radom više medicinske sestre.

3) U posebnoj ustanovi radi viša medicinska sestra 8 sati po odgojno-obrazovnoj skupini tjedno.

Članak 35.

Više medicinske sestre poslove neposrednoga zdravstveno-odgojnog rada s djecom, odgojiteljima i ostalim radnicima u dječjemu vrtiću obavljaju u sklopu 7-satnoga radnog vremena, a ostatak odnosi se na poslove vezane uz suradnju s drugim ustanovama, poslove stručnoga usavršavanja, planiranja, pripreme za rad i druge poslove.

Članak 36.

Stručni radnici u dječjemu vrtiću koji provode programe za djecu s teškoćama i u posebnim ustanovama jesu:

- edukator-rehabilitator za svu djecu s teškoćama (individualni rad – 25 minuta neposrednoga rada s djetetom u jednome danu)
- logopedi za djecu koja iskazuju potrebu (individualni rad – 25 minuta neposrednoga rada s djetetom u jednome danu)
- ritmičari za djecu s oštećenjem sluha, govora, s autizmom te značajno sniženim intelektualnim sposobnostima (individualni rad – 15 minuta neposrednoga rada s djetetom u jednome danu)
- muzikoterapeuti za djecu s oštećenjem vida, sluha, s autizmom i djecu sa sniženim intelektualnim sposobnostima (individualni rad – 15 minuta neposrednoga rada s djetetom u jednome danu)
- fizioterapeuti za djecu s motoričkim oštećenjem, oštećenjem sluha i oštećenjem govora (individualni rad – 25 minuta neposrednoga rada s djetetom u jednome danu)
- fonetičari za djecu s oštećenjem sluha i oštećenjem govora (individualni rad – 25 minuta neposrednoga rada s djetetom u jednome danu).

Ostali radnici u dječjem vrtiću

Članak 37.

1) Dječji vrtić koji ima 17 do 20 odgojno-obrazovnih skupina ili 340 do 400 djece ima tajnika, voditelja računovodstva i administrativno-računovodstvenoga radnika zaposlenoga s punim radnim vremenom.

2) Manji dječji vrtići zaposlit će radnike iz stavka 1. ovoga članka sukladno svojim potrebama uz suglasnost osnivača.

Članak 38.

Najmanji broj radnika koji rade na poslovima prehrane, održavanja čistoće objekata, pranja, glačanja i šivanja te nabave, grijanja i održavanja prostora u cjelodnevnome programu jest sljedeći:

1. Broj radnika koji rade na poslovima prehrane:

Broj djece	KV kuharica	PKV pomoćna kuharica	UKUPNO
80	1	0,5	1,5
120	1	1	2
160	1	1,5	2,5
200	1	1,5	2,5
240	2	1,5	3,5
280	2	2	4
320	2	2,5	4,5
360	2	2,5	4,5
400	2,5	2,5	5

2. Na održavanju čistoće prostorija za boravak djece, sanitarija i ostalih pratećih prostorija (pedsoblje, garderobe, uredi, terase), vanjskih površina i igrališta čija je

ukupna površina 300 m², raspremanju i spremanju ležaljki i dezinfekciji igračaka radi jedna spremačica u punome radnom vremenu.

3. Ako dječji vrtić ima 3.000 m² vanjskoga prostora, na održavanju i uređivanju toga prostora radi jedan radnik s punim radnim vremenom.
4. U dječjem vrtiću koji ima 400 djece, na poslovima pranja, glačanja i šivanja radi jedan radnik s punim radnim vremenom, ukoliko to nije povjereno odgovarajućem servisu.
5. U dječjem vrtiću koji ima 400 djece, na poslovima nabave, prijevoza hrane, grijanja i održavanja prostora (popravci) rade dva radnika s punim radnim vremenom. Ako dječji vrtić ima više objekata, potrebno je zaposliti jednoga radnika s punim radnim vremenom u svakome objektu s vlastitom kotlovnicom.

Članak 39.

- 1) U posebnim ustanovama koje rade samo s djecom s teškoćama predškolske dobi, broj ostalih radnika isti je kao i u redovitim dječjim vrtićima.
- 2) U posebnim ustanovama koje osim osnovnoškolskoga obrazovanja djece s teškoćama provode i programe rada s djecom predškolske dobi, broj ostalih radnika isti je kao u osnovnoj školi.

IX. MJERE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I PREHRANE DJECE U DJEČJEMU VRTIĆU

Članak 40.

- 1) Mjere zdravstvene zaštite djece predškolske dobi obuhvaćaju potrebne preduvjete za osiguravanje pravilnoga rasta i razvoja predškolske djece u dječjem vrtiću.
- 2) Za ostvarivanje mjera iz stavka 1. ovoga članka, potrebno je u vrtiću osigurati:
 - sustavno praćenje rasta i razvoja djece i stanja uhranjenosti,
 - poduzimanje preventivnih mjera za smanjenje zaraznih bolesti i prevencije ozljeda
 - provođenje organizacijskih oblika rada iz tjelesnoga i zdravstvenoga odgojno-obrazovnog područja (program kretanja). Za ove djelatnosti potrebno je osigurati 1/4 vremena boravka djeteta u vrtiću.
- 3) Prehrana djece u vrtiću utvrđuje se propisom koji donosi ministar nadležan za zdravstvo uz suglasnost ministra nadležnog za obrazovanje.
- 4) O primjeni propisa o prehrani, vrsti i sastavu obroka i planiranju prehrane u dječjem vrtiću brine se viša medicinska sestra.
- 5) Za vrijeme 10-satnoga boravka djeteta u vrtiću potrebno je osigurati 2/3 energetske potrebe, a doručak mora sadržavati mliječni obrok ili odgovarajuću zamjenu.

6) Higijensko-sanitarne uvjete prehrane nadzire sanitarna inspekcija ureda državne uprave u županijama, odnosno Gradu Zagrebu, dok stanje uhranjenosti djece nadzire nadležni dom zdravlja.

7) U dječjem vrtiću koji ostvaruje redovite i posebne programe, s obzirom na trajanje programa, djeci se svakoga dana osigurava sljedeći broj obroka:

- za 3-satni program	1 obrok
- za 4-satni, 5-satni i 6-satni program	2 obroka
- za 7-satni i 8-satni program	3 obroka
- za 9-satni i 10-satni program	4 obroka.

8) Prehrana djece u dječjim vrtićima planira se i provodi prema preporučenim količinama energije za jedan dan i prehrambenih tvari za djecu predškolske dobi. Voće i pitka voda moraju biti dostupni djetetu u prostorima dnevnoga boravka u dječjem vrtiću tijekom provedbe cijelog dnevnog programa.

X. MJERILA ZA FINANCIRANJE PROGRAMA DJEČJIH VRTIĆA

Članak 41.

Troškove smještaja djece u dječjim vrtićima snose osnivači ustanove i roditelji djece koja polaze vrtić u skladu sa zakonom.

Članak 42.

Cijena smještaja djeteta u dječji vrtić obuhvaća sljedeće vrste troškova:

- a) Izdatke za radnike, i to:
 - bruto plaće,
 - naknade i materijalna prava radnika.
- b) Prehranu djece.
- c) Uvjete boravka djece, i to:
 - materijalni izdaci,
 - energija i komunalije,
 - tekuće održavanje objekta i opreme,
 - prijevoz djece.
- d) Nabavku namještaja i opreme.
- e) Nabavku sitnoga materijala.

XI. MATERIJALNI I FINANCIJSKI UVJETI RADA

Dječji vrtić – prostorni i tehnički uvjeti

Članak 43.

- 1) Zgrade dječjih vrtića grade se i opremaju prema ovome Standardu. Normativima za izgradnju i opremanje prostora dječjih vrtića te zakonima, podzakonskim i tehničkim propisima u građenju i drugim područjima važnima za rad i boravak u prostorima dječjega vrtića.
- 2) Optimalni kapacitet zgrade dječjega vrtića je 200 djece.
- 3) Maksimalni kapacitet dječjega vrtića s podružnicama je 600 djece.
- 4) Kapacitet zgrade dječjega vrtića proizlazi iz broja predškolske djece u sklopu predviđenoga gravitacijskog područja, odnosno planiranoga obuhvata djece u dječje vrtiće. Udaljenost dječjega vrtića od mjesta stanovanja u pravilu je najviše 1.000 m.
- 5) Zgrada dječjega vrtića treba osigurati pedagoško-estetsku poticajnu sredinu za odgoj i naobrazbu predškolske djece od navršениh šest mjeseci života do polaska u školu (jaslična i vrtićna dob), te zadovoljiti sve higijensko-tehničke zahtjeve i osnovna ekološka i estetska mjerila.
- 6) Površina potrebnog zemljišta za izgradnju zgrade dječjega vrtića i formiranje prilaznih putova, igrališta, slobodnih površina, gospodarskoga dvorišta i parkirališta treba biti najmanje 30 m² po djetetu, a ako se zemljište dječjega vrtića nalazi uz postojeće slobodne zelene površine, najmanje 15 m² po djetetu.

Prostori dječjeg vrtića

Članak 44.

- 1) Prostori za boravak djece jesu:
 1. Jedinica za djecu jaslične dobi (šest do 36 mjeseci života), koja obuhvaća:
 - trijažu,
 - prostor za njegu djece sa sanitarnim uređajima,
 - sobu dnevnoga boravka,
 - terasu (djelomično natkrivenu).
 2. Jedinica za djecu vrtićne dobi (od navršene tri do sedam godina života), koja obuhvaća:
 - garderobu,
 - prostor sanitarnih uređaja,
 - sobu dnevnoga boravka,
 - terasu (djelomično natkrivenu).
- 2) Višenamjenski prostori jesu:
 - dvorana,
 - spremište za rekvizite,
 - spremište za didaktička sredstva.

3) Prostori za odgojno-obrazovne, zdravstvene i ostale radnike jesu:

- soba za odgojitelje,
- soba za zdravstvenu voditeljicu s prostorom za izolaciju bolesnoga djeteta,
- sobe za pedagoga, psihologa, stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskog profila,
- soba za ravnatelja,
- soba za tajnika,
- soba za računovodstvo,
- garderobe odgojitelja,
- spremište – arhiva.

4) Gospodarski prostori jesu:

1. Kuhinjski pogon, a koji obuhvaća:

- kuhinju (središnja u samostalnome i matičnom vrtiću, distribucijska u područnome vrtiću),
- spremište,
- garderobu sa sanitarijama za osoblje u kuhinji.

2. Servis za obradu rublja, koji obuhvaća:

- praonicu i glačalicu,
- sabirnicu prljavoga rublja i spremište čistoga rublja.

3. Energetsko-tehnički blok, koji obuhvaća:

- kotlovnice za centralno grijanje,
- radionicu za domara,
- garderobu sa sanitarijama za tehničko osoblje,
- opće gospodarsko spremište,
- garderobe sa sanitarijama za spremačice,
- prostor za odlaganje smeća,
- garažu (u matičnom vrtiću).

5) Ostali prostori jesu:

1. Ulazni prostor, koji obuhvaća:

- trijem,
- vjetrobran,
- ulazni prostor.

2. Komunikacije, koje obuhvaćaju:

- hodnike,
- stubišta.

3. Sanitarije, koje obuhvaćaju:

- sanitarije za odgojno-obrazovne, zdravstvene i ostale radnike,
- sanitarije za roditelje i posjetitelje.

6) Vanjski prostori jesu:

1. Opći prostori, koji obuhvaćaju:

- prilazne putove (pješačke i kolne),
- parkiralište,

- gospodarsko dvorište.

2. Igrališta, koja obuhvaćaju:

- igrališta za djecu jaslične dobi,
- igrališta za djecu vrtićne dobi,
- prostore za poligon – vožnju,
- slobodne površine,
- spremište za vanjska igrališta,
- sanitarni čvor pristupačan s igrališta.

Mjerila za prostore u dječjem vrtiću

Članak 45.

- 1) Dnevni boravak u jedinici za djecu jaslične dobi treba osigurati uvjete za razvijanje različitih individualnih i skupnih aktivnosti djece, slobodno kretanje, objedovanje i spavanje.
- 2) Soba dnevnoga boravka treba imati površinu od 5 m² po djetetu i prosječnu visinu 300 cm.
- 3) U postojećim vrtićima prostorni uvjeti postižu se prilagođavanjem broja djece koja istodobno borave u sobi dnevnog boravka.

Članak 46.

- 1) Dnevni boravak u jedinici za djecu vrtićne dobi namijenjen je provođenju odgojno-obrazovnog rada s djecom, igri, raznolikim aktivnostima, objedovanju i spavanju - odmoru.
- 2) Prostor dnevnoga boravka treba imati površinu od 3 m² po djetetu i prosječnu visinu 300 cm.
- 3) U postojećim vrtićima prostorni uvjeti postižu se prilagođavanjem broja djece koja istodobno borave u sobi dnevnog boravka.
- 4) Višenamjenska dvorana namijenjena je za razne skupne aktivnosti koje traže veći prostor, a u kojima sudjeluje jedna ili više skupina djece. Tu se organiziraju razni oblici tjelesne i zdravstvene kulture, stvaralačke igre i priredbe.
- 5) Prostori za odgojno-obrazovne, zdravstvene i ostale radnike dimenzioniraju se i opremaju prema broju radnika odnosno vrsti dječjega vrtića.
- 6) Gospodarski prostori dimenzioniraju se i opremaju prema vrsti i kapacitetu dječjega vrtića, načinu opskrbe te osiguranju energetske potreba.

Članak 47.

- 1) Mjerila za ostale prostore u dječjem vrtiću utvrđuju se ovim člankom.

- 2) Ukupna širina vanjskih ulaznih vrata dimenzionira se prema broju djece.
- 3) Najmanja širina jednokrlnih ulaznih vrata mora biti 110 cm, a dvokrlnih 180 cm i moraju se otvarati prema van.
- 4) Dubina vjetrobrana mora biti najmanje 240 cm.
- 5) Hodnici se dimenzioniraju prema broju djece odnosno broju soba dnevnoga boravka.
- 6) Najmanja širina hodnika namijenjenih djeci mora biti 180 cm.
- 7) Širina stubišnoga kraka mora biti najmanje 120 cm za dvije sobe dnevnoga boravka. Za sljedeće dvije sobe dnevnoga boravka širina kraka mora se povećavati za 30 cm. Visina stube ne smije biti veća od 15 cm, a širina gazišta mora biti najmanje 33 cm.

Članak 48.

Vanjski prostori namijenjeni djeci moraju biti ograđeni i sigurni za djecu te sadržavati zelene površine, osunčane i hladovite prostore za igru. Igrališta moraju imati površinu najmanje 15 m² po djetetu i biti odgovarajuće opremljena spravama primjerenim dobi djece, pitkom vodom i vodom za igru.

Higijensko-tehnički zahtjevi za prostore u dječjem vrtiću

Članak 49.

- 1) Za stvaranje primjerenih uvjeta rada u dječjem vrtiću potrebno je zadovoljiti higijensko-tehničke zahtjeve koji se odnose na: osvjetljenost, sunčevu svjetlost, prozračivanje, toplinsku zaštitu, zaštitu od buke i akustiku, grijanje i hlađenje, opskrbu vodom, odvodnju otpadnih voda, električne instalacije, zaštitu od požara i zaštitu od provale.
- 2) Prirodna osvjetljenost najznačajniji je psihološki i fiziološki čimbenik za radne uvjete u dječjem vrtiću te je nužno osigurati primjerenu kvalitetu i jačinu osvjetljenosti.
- 3) Kvaliteta prirodnoga svjetla u sobi dnevnoga boravka određuje se orijentacijom sobe dnevnoga boravka i tehničkim sredstvima za raspršenje dnevnoga svjetla.
- 4) Sobe dnevnoga boravka trebaju biti optimalno osunčane zbog baktericidnoga djelovanja.
- 5) Zaštita od izravnoga prodiranja sunčevih zraka, kojom se sprječava pretjerano zagrijavanje, mora biti takva da ne smanjuje stvarnu površinu prozora. U sobama dnevnoga boravka treba osigurati mogućnost zamračenja.
- 6) Sobe dnevnoga boravka moraju imati optimalno osvjetljenje sunčevom svjetlosti zbog baktericidnoga djelovanja, a mora se osigurati i zamračenje.

- 7) Zaštita od izravnoga prodiranja sunčevih zraka, kojom se sprječava pretjerano zagrijavanje, mora biti takva da ne smanjuje stvarnu površinu prozora.
- 8) Svi prostori za rad i boravak trebaju se prirodno prozračivati. U sobama dnevnoga boravka treba osigurati tri izmjene zraka na sat uz najveću brzinu strujanja zraka od 0,2 m/s. U sanitarnim prostorijama za djecu, u garderobama, kuhinji i praonici treba osigurati i dodatno mehaničko provjetranje.
- 9) U prostorijama za boravak djece treba osigurati i relativnu vlagu u zraku od 40 do 60%.
- 10) Toplinska zaštita, zaštita od buke i akustika zidnih i stropnih konstrukcija vrtića, posebno u sobi dnevnoga boravka, moraju biti prema važećim propisima i standardima. Zaštita od buke i akustika trebaju omogućavati dobru slušnost i razgovijetnost pri govoru, kao i optimalnu jeku pri slušanju glazbe.
- 11) Za grijanje i hlađenje prostora i pripremu tople vode mogu se koristiti sve vrste centralnoga sustava.
- 12) U svim prostorima za rad i boravak zrak mora biti ravnomjerno zagrijavan i to:
- u svim prostorijama za boravak djece 20 - 22°C
 - u hodnicima i višenamjenskoj dvorani 18°C.
 -
- 13) U razdoblju visokih vanjskih temperatura u dnevnome boravku treba osigurati optimalnu temperaturu, 5°C nižu od vanjske.
- 14) Opskrba vodom ostvaruje se instalacijom vodovodne mreže sa zdravstveno ispravnom vodom za piće. Sve armature instalacija koje služe za pranje moraju biti opremljene toplom i hladnom vodom s automatskom baterijom koja osigurava temperaturu vode od 35°C.
- 15) Otpadne vode odvođe se kućnom kanalizacijom koja se priključuje na komunalnu kanalizaciju ili na drugi način, prema važećim propisima i standardima.
- 16) Električna instalacija mora biti zaštićena i osigurana. Treba predvidjeti instalacije za televizijski priključak.
- 17) Zaštita od požara provodi se uporabom odgovarajućih građevnih materijala, definiranjem evakuacijskih putova i izlaza te protupožarnom opremom i signalizacijom. Zaštita od provale provodi se uporabom alarma i video-nadzora.

XII. OSNOVNA OPREMA, DIDAKTIČKA SREDSTVA I DRUGA POMAGALA POTREBNA ZA PROVEDBU REDOVITIH I POSEBNIH PROGRAMA

Mjerila za opremu dječjega vrtića

Članak 50.

- 1) Oprema prostora mora odgovarati namjeni prostora. Oprema dnevnih boravaka omogućuje realizaciju odgojno-obrazovnog rada s djecom, blagovanje i spavanje - odmor.

2) Potrebno je osmisлити prostor i osigurati opremu prilagođenu dječjim razvojnim potrebama za čitanje slikovnica, glazbene i likovne aktivnosti, istraživačke aktivnosti, za dramsko-obiteljske igre, igre kockama i manipulativne igre i slično.

3) Oprema i namještaj dječjih vrtića moraju biti funkcionalni, prenosivi, stabilni, od kvalitetnoga materijala, po mogućnosti prirodnoga, lakoga za održavanje, postojanih boja, estetskoga izgleda i primjerenoga dječjoj dobi.

Mjerila za didaktička sredstva i druga pomagala potrebna za provedbu redovitih i posebnih programa

Članak 51.

1) Didaktička sredstva i pomagala moraju zadovoljiti sve zadaće koje se ostvaruju u dječjem vrtiću. Glavna mjerila za nabavu didaktičkoga materijala jesu: razvojna primjerenost, trajnost, lakoća uporabe, privlačnost i slično.

2) Za djecu s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (djecu s teškoćama, darovitu djecu te djecu sa zdravstvenim potrebama) u posebnim programima osigurava se odgovarajuća oprema.

3) Za djecu uključenu u posebne programe osigurava se, osim osnovne opreme za redovite programe, i odgovarajuća dodatna oprema, didaktička sredstva i druga pomagala prema zahtjevu programa.

XIII. SUSTAV KVALITETE PREDŠKOLSKOG ODGOJA I NAOBRAZBE

Članak 52.

1) Predškolske ustanove i ustanove u kojima se provodi predškolski odgoj i naobrazba dužne su pratiti kvalitetu rada sukladno podzakonskim aktom.

2) Vanjsko vrjednovanje provodi nadležno ministarstvo i osnivač.

3) Predškolske ustanove provode samovrjednovanje.

XIV. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 53.

Sredstva za ostvarivanje ovoga Standarda osigurava osnivač dječjega vrtića, a iz državnoga proračuna osiguravaju se sredstva za sufinanciranje programa javnih potreba u predškolskome odgoju i naobrazbi.

Članak 54.

1) Dječji vrtići dužni su uskladiti svoju djelatnost s odredbama ovoga Standarda u roku od pet godina od dana njegova stupanja na snagu.

2) Dječji vrtići koji na dan stupanja na snagu ovoga Standarda obavljaju svoju djelatnost u sklopu građevina stambeno-poslovne namjene i imaju rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje predškolske djelatnosti u takvim građevinama mogu nastaviti radom u tim prostorima.

Članak 55.

- 1) Standard će se provoditi postupno.
- 2) Dinamiku provedbe ovog Standarda jednom godišnje utvrđuje Vlada Republike Hrvatske prema raspoloživim sredstvima za tekuću godinu, sukladno Koeficijentu izvodljivosti koji je u prilogu i čini sastavni dio Standarda.
- 3) Godišnje izvješće o provedbi Standarda nadležno ministarstvo podnosi Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru.

Članak 56.

Na dan stupanja na snagu ovoga Standarda prestaje važiti:

- Odluka o elementima standarda društvene brige o djeci predškolske dobi (Narodne novine, broj 29/83.) i
- Odluka o elementima standarda specifičnih potreba djece s teškoćama u razvoju (Narodne novine, broj 47/87.).

Članak 57.

Sukladno ovlastima utvrđenim ovim Standardom provedbene propise donijet će ministar nadležan za obrazovanje u roku od šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 58.

Ovaj Standard stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“, osim određaba članka 22., 28., 31., 34., 37. i 38. koje stupaju na snagu na dan proteka tri godine, te određaba članka 43., 44., 45., 46., 47., 48., 49., 50. i 51. koje stupaju na snagu na dan proteka pet godina od dana objave ovoga Standarda u „Narodnim novinama“.

Prilog

Koeficijent izvodljivosti Državnog pedagoškog standarda

1) Koeficijent izvodljivosti ovoga pedagoškog standarda jest oznaka postupnih rokova, do završno 2013. godine, u kojima će se pojedini standard postići:

$K_i = 0$ = Svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti '0' stupaju na snagu odmah nakon donošenja ovoga pedagoškog standarda i normativa.

$K_i = 1$ = Svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti '1' moraju se postići u roku od tri godine, nakon donošenja ovoga pedagoškog standarda i normativa, odnosno do kraja 2011. godine.

$K_i = 2$ = Svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti '2' moraju se postići u roku od pet godina, nakon donošenja ovoga pedagoškog standarda i normativa, odnosno do kraja 2013. godine.

KOEFICIJENTI IZVODLJIVOSTI PEDAGOŠKIH STANDARDA (obveze koje su utvrđene u tekstu Državnog pedagoškog standarda predškolskog sustava odgoja i naobrazbe Republike Hrvatske)	K_i
Veličina dječjeg vrtića s obzirom na broj odgojno-obrazovnih skupina (članak 21.)	0
Broj djece u odgojno-obrazovnoj skupini (članak 22.)	1
Broj odgojitelja po odgojno-obrazovnoj skupini (članak 28.)	1
Broj stručnih suradnika s obzirom na broj odgojno-obrazovnih skupina (članak 31.)	1
Broj viših medicinskih sestara po odgojno-obrazovnoj skupini (članak 34.)	1
Tajnik I voditelj računovodstva u dječjem vrtiću (članak 37.)	1
Najmanji broj radnika koji rade na poslovima prerađivanja, održavanja čistoće objekata, pranja, glačanja i šivanja te nabave, grijanja i održavanja prostora dječjeg vrtića (članak 38.)	1
Mjere zdravstvene zaštite u dječjem vrtiću (članak 40.)	0
Cijena smještaja djeteta u dječji vrtić (članak 42.)	0
Prostori dječjeg vrtića i oprema, didaktička sredstva i druga pomagala potrebna za provedbu redovitih i posebnih programa (članak 43., 44., 45., 46., 47. i 48.)	2
Sustav kvalitete predškolskog odgoja i naobrazbe (članak 49.)	0

2) Krajnji je rok za usklađivanje sustava predškolskog odgoja i naobrazbe s Državnim pedagoškim standardom 2013. godina.

OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI DRŽAVNOG PEDAGOŠKOG STANDARDA PREDŠKOLSKOG ODGOJA I NAOBRAZBE

Člankom 1. određuju se sastavnice ovoga Standarda na način kako je to propisano člankom 6. stavkom 2. Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi.

Člankom 2. određuje se da su ovim Standardom utvrđeni nužni uvjeti koje moraju ispunjavati svi dječji vrtići i druge pravne osobe koje provode programe predškolskog odgoja i naobrazbe.

Člankom 3. uređuje se ustroj programa s obzirom na trajanje i namjenu.

Člancima 4. do 8. uređuje se predškolski odgoj i naobrazba djece predškolske dobi s teškoćama.

Člancima 9. do 12. uređuje se predškolski odgoj i naobrazba darovite djece i način njegova ostvarivanja.

Člancima 13. i 14. uređuje se predškolski odgoj i naobrazba djece hrvatskih građana u inozemstvu.

Člankom 15. uređuje se predškolski odgoj i naobrazba djece pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Člancima 16. do 20. uređuje se ustroj predškole koju bi polazila sva djeca u godini dana prije polaska u osnovnu školu (a djeca pripadnici romske nacionalne manjine u skladu s Nacionalnim programom za Rome) te broj djece u odgojno-obrazovnoj skupini.

Člancima 21. do 24. daju se mjerila za broj djece u odgojno-obrazovnim skupinama.

Člancima 25. do 29. daju se mjerila za broj odgojitelja/ica u odgojno-obrazovnim skupinama.

Člancima 30. do 35. određuje se broj svih stručnih suradnika prema potrebama djece i njihovu broju i uloga više medicinske sestre kao zdravstvenoga voditelja, odnosno zdravstvenoga koordinatora u predškolskim ustanovama za unaprjeđenje zdravlja djece predškolske dobi, njihove higijene i pravilne prehrane.

Člankom 36. uređuje se rad stručnih radnika rehabilitatora-odgojitelja koji provode posebne programe za djecu s teškoćama.

Člancima 37. do 39. uređuju se mjerila za broj drugih radnika u dječjem vrtiću,

Člankom 40. utvrđuje se broj radnika u dječjem vrtiću zaposlenih na prehrani djece te standardi u pogledu unosa hrane i pitke vode po djetetu.

Člancima 41. i 42. uređuju se elementi za ekonomsku cijenu smještaja djeteta u dječji vrtić.

Člankom 43. propisuju se prostorni uvjeti i drugi uvjeti građenja dječjih vrtića u skladu s člankom 22. Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi.

Člankom 44. propisani su prostori za boravak djece jaslične i vrtićne dobi u dječjem vrtiću kao i za radnike koji rade u dječjem vrtiću.

Člankom 45. – 48. razrađena su mjerila za prostore u dječjem vrtiću ovisno o njihovoj namjeni.

Člankom 49. propisani su tehničko-higijenski zahtjevi za prostore u dječjem vrtiću.

Člankom 50. i 51. propisana su mjerila koje treba ispunjavati oprema, didaktička sredstva i druga pomagala koja su potrebna za rad s djecom u odgojn0-obrazovnim skupinama.

Člankom 52. uređuje se sustav kvalitete predškolskog odgoja i naobrazbe u cjelini.

Člankom 53. propisuje se obveza osnivača dječjih vrtića u pogledu osiguranja sredstava za ostvarivanje ovoga standarda, te obveza osiguranja sredstava u državnom proračunu za sufinanciranje programa javnih potreba u predškolskome odgoju i naobrazbi.

Člankom 54. utvrđuje se obveza dječjih vrtića da svoju djelatnost usklade s odredbama ovoga standarda u roku od pet godina od njegova stupanja na snagu.

Člankom 55. određuje se dinamika primjene pedagoškoga standarda, sukladno Koeficijentu izvodljivosti koji je prilog Standardu.

U članku 56. navode se odluke - propisi koje prestaju vrijediti stupanjem na snagu ovoga standarda.

U članku 57. utvrđuje se rok u kojem je ministarstvo nadležno za obrazovanje dužno donijeti prateće dokumente iz ovoga pedagoškoga standarda.

U članku 58. propisuje se dan stupanja na snagu Državnoga pedagoškoga standarda.